

Jeugdwerkplan industrie: "verwerpelijk en maatschappelijk onverantwoord".

'We zijn er trots op' en 'eindelijk een plan dat kan'. In deze en soortgelijke bewoordingen juicht de leiding van de Industriebond FNV in ZIN (blad IB FNV) van 23 mei jongstleden over het Industriejeugdwerkplan. De uit het geheim overleg tussen metaalwerkgeversbaas Ter Hart en Industriebondvoorzitter Visser voortgekomen spruit blijkt een gedrocht te zijn. Zonder overleg met de leden, noch met de meest betrokkenen, de jongeren van de Industriebond, noch met de bondsraad, presenteert het hoofdbestuur een vergaand en ingrijpend jeugdwerkplan aan de pers. Bedoeld als prestigeobjekt van Visser, 'we praten niet alleen, we doen ook wat', lijkt dit plan zich nu tegen de bondsvoorzitter te keren. 'Die lui' - bedoeld de IB-bestuurders - 'zitten veel te veel in Zoetermeer' (hoofdkantoor FME, metaalwerkgevers), aldus een kaderlid bij mij op het bedrijf.

Het verzet tegen het jeugdwerkplan binnen de Industriebond FNV neemt vaste vormen aan. De eigen jongerengroepen verzamelen handtekeningen onder een verklaring waarin het jeugdwerkplan scherp wordt veroordeeld. Ook de bondsraad van de IB FNV, bijeen op 20 juni jongstleden, overlaadde het bestuur met kritiek. Zo vraagt een bondsraadlid zich af of het niet vreemd is dat werkgevers OR-leden konfronteren met de nota, terwijl ze nog niets van het plan weten. Hoe lang laten de leden het hoofdbestuur van de Industriebond nog doorgaan om met dit soort initiatieven in jarenlange strijd verworven rechten op

een presenteerblaadje aan de ondernemers aan te bieden?

JEUGDWERKPLAN INDUSTRIE: DE THEORIE

Het jeugdwerkplan industrie, dat betrekking heeft op alle bedrijfstakken, inclusief overheid, stelt jaarlijks alle 250.000 schoolverlaters aan het werk te kunnen helpen. En daar bovenop nog eens 20.000 jongeren die nu al werkloos zijn. Bij elkaar dus 270.000 banen per jaar. Omdat jaarlijks 180.000 schoolverlaters zelf een baan vinden moeten er per jaar 90.000 extra banen geschapen wor-

den. Die zouden er moeten komen door:

- 'uitbreiding van het leerlingwezen tot 60.000 plaatsen.' Dit komt neer op een verdubbeling.
- 'vorming van praktijkleerplaatsen op verschillende niveaus.' Hiermee wordt bedoeld dat schoolverlaters van alle onderwijstypes voor maximaal een jaar praktijkervaring opdoen onder begeleiding van een oudere werknemer.
- 'strukturele invoer van groeibanen en vergroting van deeltijdarbeid.' Hierbij wordt gedacht aan banen van 20 tot 32 uur per week. Groeibanen zijn deeltijdbanen die in de loop van de tijd worden uitgebreid tot de gebruikelijke arbeidstijd.

JEUGDWERKPLAN INDUSTRIE: DE PRAKTIJK

Het meest opvallende is dat het hele jeugdwerkplan geen enkele volwaardige arbeidsplaats oplevert. De invoering van *praktijkleerplaatsen* vormt het gevaarlijkste element uit het plan. Jongeren worden een jaar op een bedrijf geparkeerd. Niet tegen

JEUGDWERKPLAN: SLECHT VOOR DE GEWONE VROUW EN MAN

Het IB-hoofdbestuur heeft bij monde van Jan Schermer de verklaring/oproep van de IB-jongeren 'verwerpelijk en maatschappelijk onverantwoord' genoemd. De IB-jongeren wordt verweten een 'onjuiste voorstelling van zaken te geven'. De (inderdaad voor velerlei uitleg vatbaar zijnde) jeugdwerkplan-nota zou te negatief worden opgevat.

Het IB-hoofdbestuur geeft met deze uitspraken te kennen te gokken op het paard van klasse-samenwerking. Vertrouwen op de goede wil van de ondernemers! Strijd voor werk en rechten van jongeren wordt afgewezen; aan de ondernemers wordt geen enkele eis gesteld. De IB-leiding stelt zich tevreden met 'intentieverklaringen' van de ondernemers. Om de heren wat meer met de poten op de grond te zetten, volgt hier een aantal citaten uit de 'special' die de ondernemersvereniging NCW over het Stichtingsakkoord van de jeugdwerkplannen uitbracht ('De Werkgever' van 27 juli 1984): Het NCW beveelt haar leden aan jongeren aan te nemen: 'de extra bezetting die ingezet kan worden om pieken in het productieproces op te vangen en vakantieperiodes te overbruggen.'

'Uitbreiding van het aantal deeltijdbanen biedt bovendien de mogelijkheden om de bedrijfstijd te verlengen' (je weet wel, de zaterdagochtend bijvoorbeeld). Als voorbeeld van deeltijdbanen wordt naast deeldag en deelweekbanen ook de deeljaarbaan genoemd: 'hierbij wordt gedurende een deel van het jaar de normale arbeidsduur gewerkt'. Als voordelen van een deeltijdbaan worden genoemd: 'Lager ziekteverzuim, hogere produktiviteit, een grotere flexibiliteit, achterwege blijven van overwerktoeslagen.' Fijntjes merkt het NCW op dat (bijvoorbeeld bij praktijkleerplaatsen) 'indien het aantal produktieve uren 1/3 is van de normale arbeidstijd of minder, de Wet Minimumloon niet van toepassing' is.

Wat in werkelijkheid *verwerpelijk* is, is dat een zich democratisch noemende bond een jeugdwerkplan opstelt zonder dat de jongeren zelf er ook maar over mee mogen praten. Wat in werkelijkheid *maatschappelijk onverantwoord* is, is om toe te laten dat jongeren een slechte rechtspositie krijgen. Hoe zijn jongeren nog van het nut van een vakbond te overtuigen? En bovendien: grote groepen jongeren krijgen zo'n slechte rechtspositie dat ze, uit angst hun baan te verliezen, het wel zullen laten hun mond open te doen. Dit betekent een ernstige verzwakking van de vakbondsmacht. Ons antwoord hierop moet zijn met alle kracht bondsjongerengroepen op te bouwen en onze plaats binnen de Industriebond op te eisen.

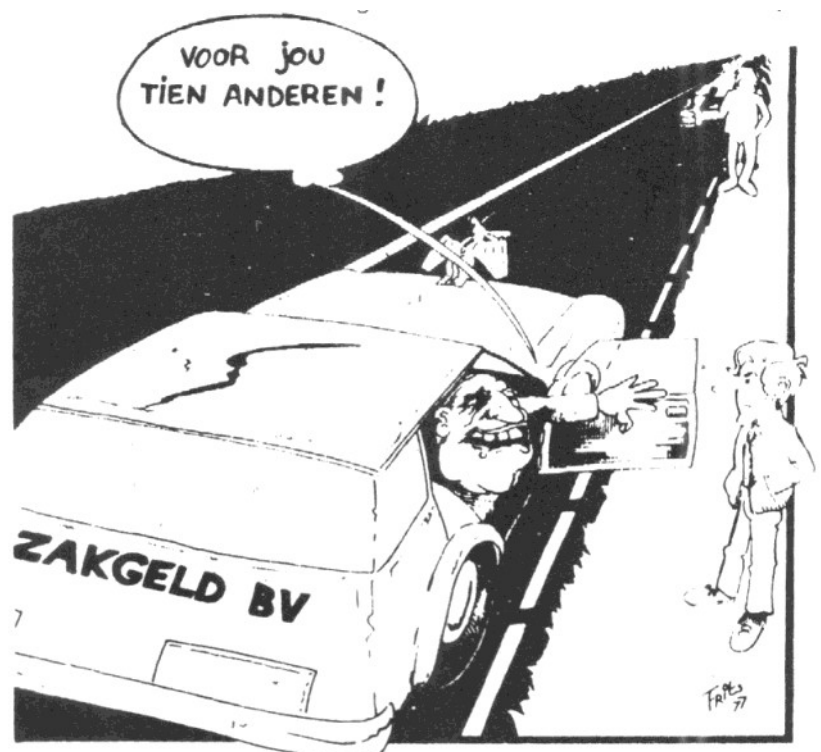
dat dit 'het onderling verdelen van de armoede en niet het oplossen van de werkloosheid' betekent. Een grote groep jongeren went aan extreem lage inkomsten. Het riante maandsalaris van een 20-jarige die een verplichte 20-urige baan in z'n maag gesplitst krijgt zal (minimumjeugdloon) fl. 450,- bedragen. Zo iemand is natuurlijk allang blij met een inkomen van, pakweg, fl. 1.000,-. De weg ligt zo open zonder al te veel verzet van jongeren althans, de lonen van volwassen werknemers te verlagen.

Eenzijdige arbeidstijdverkorting zaait op nog een tweede manier verdeeldheid tussen jong en oud. De ondernemers zijn momenteel druk bezig met het flexibiliseren van de werktijden. Met het afsluiten van de CAO-Groot-Metaal is de eerste stap in die richting gezet. De ondernemers willen uiteraard nog verder gaan. In de vorm van jongeren met een 20 tot 32-urenbaan krijgen ze er een interessant proefveldje bij. Zo komt het bijvoorbeeld binnen bereik om jongeren drie nachten 10³/₄ uur te laten werken. Vier personen kunnen zo in twee ploegendienst de machines zes dagen in de week continu laten draaien (dit is niet een zomaar verzonden voorbeeld, een fabriek in

normale betaling, maar tegen slechtere arbeidsvoorwaarden. Ten eerste wordt er al van uitgegaan dat de jongeren 'een beperkt deel productief werk' mogen doen. De IB-jongeren stellen in hun verklaring over het jeugdwerkplan: 'Omdat dit moeilijk te controleren valt is het gevaar aanwezig dat deze jongeren steeds gewoon productiewerk gaan doen'. Zelfs op de bedrijven waar de bond sterk is, worden stageaires veelvuldig misbruikt en voor een appel en een ei in de productie ingezet. Laat staan in de bedrijven waar de bond niet sterk is. Op de tweede plaats zal de praktijkleerplaats als een extra proeftijd gebruikt gaan worden. Zo wordt voor jongeren een extra hinderenis opgeworpen om een vaste baan met een normaal arbeidscontract te krijgen.

Op de derde plaats is onduidelijk wat voor positie de mentoren, de begeleiders van de ervaring-opdoende jongeren krijgen.

Wat betreft de invoering van *groei- en deeltijdbanen* stellen de IB-jongeren

JEUGDWERKPLAN: SLECHT VOOR DE GEWONE VROUW EN MAN

Rijswijk werkt al met dit soort nachtploegen).

'Als dit plan aanvaard wordt is de discussie over verdergaande arbeidstijdverkorting, met of zonder inleveren van evenredig loon, al gevoerd en het zal dan met inleveren worden.' Zo vatte een bondsraadlid (in de bondsraad van 20 juni) een derde bezwaar tegen de groei- en deeltijdbanen samen.

Tenslotte de *verdubbeling van het leerlingwezen* tot 60.000 jongeren. Waarschijnlijk zullen de afspraken uit de CAO-Groot-Metaal model gaan staan voor deze leerlingplaatsen. Dit zou betekenen:

- *afschaffing* leerarbeidskontraat,
- *vervanging* volwaardig loon door zakcent; leerlingen krijgen fl. 150,- per maand als er - officieel - geen produktiewerk wordt verricht en fl. 700,- bij volledige inschakeling in de produktie,
- *geen verplichting* tot aannahme na afloop van de opleiding; bovendien ontvangen werkgevers nog een stevige subsidie per leerling, volgens vakkrachten voor het uitzoeken!

DERDE-RANGS ARBEIDSVOORWAARDEN

Het plan beweert jaarlijks 270.000 jongeren aan de slag te helpen. Voor 1985 komt het plan dan al met z'n eigen cijfers in de knoei. Want van de 60.000 plaatsen in het leerlingwezen komt slechts de helft vrij (opleiding duurt twee jaar). En indien de groei banen uit het eerste jaar inderdaad zouden 'groeien', zou dat in het tweede jaar tot gevolg kunnen hebben dat enkele tienduizenden nieuwe schoolverlaters niet aan de slag kunnen. Ook moeten er banen voor jongeren uit de praktijkleerplaatsen extra bijkomen: het was immers bedoeld als opstap naar vast werk?

De verklaring van de IB-jongeren geeft dan ook een scherp eindoordeel over het jeugdwerkplan: 'Op deze manier los je de jeugdwerkloosheid niet op. Die wordt hoogstens een jaar vooruitgeschoven. Bovendien is het gevaar levensgroot aanwezig dat jongeren op derderangs arbeidsvoorwaarden de ouderen zullen verdringen.'

ALS JE WERK EN INKOMEN WILT, ZUL JE ERVOOR MOETEN VECHTEN

Van groot belang is dat de jongeren in de Industriebond zich kunnen vinden in een strijdbaar alternatief voor het 'jeugdwerkplan'. Vrijwillige medewerking van de ondernemers aan het oplossen van de (jeugd) werkloosheid is alleen te verwachten als ze er hun zakken mee kunnen spekken. Wij plaatsen er het volgende tegenover:

- *Algemene arbeidstijdverkorting* om banen voor iedereen te scheppen; jongeren een voortrekkersrol opdringen betekent verdeeldheid zaaien
- *Versnelde invoering* van de 36-

urenweek, zonder verder inleveren, met controle op herbezetting.

- *Neen aan de deeltijdse en jaar-kontrakten*; aannahme op basis van kontrakt voor onbepaalde duur.
  - *Herstel van de democratie in de IB FNV*; jongeren moeten medezeggenschap krijgen in het beleid van de Industriebond over jongeren.
- Voor doorvoering van deze eisen is steun van de hele bond onontbeerlijk.

Hans Teijgeler
(Industriebondsjongerengroep Den Haag)

¹ De handtekeningen zullen aan de bondsraad van de IB FNV van september aangeboden worden.

De bedrijfsleiding van Paktank, een havenbedrijf in Rotterdam, onderdeel van de Pakhoed-holding, heeft het 'projekt ervaringsplaats' (PEP!) voorgesteld. Uit onderstaande voorbeelden daaruit, blijkt dat er geen sprake is van 'aanvullende opleiding', zoals Schermer dat noemt, maar wel van **gewoon produktiewerk**.

afdeling	opleiding	taken
operation	Its	onderhoud weegbruggen, slangenpersen
werkvoorbereiding	havo	voorraadadministratie
europak	mts	opzetten en uitwerken onderhoudsschema
expeditie	Its	onderhoud en algemene operationele werkzaamheden
onderhoud	Its	smeren van afsluiters en onderhoud zandvangers

De ondernemingsraad heeft geweigerd aan dit projekt medewerking te geven, onder andere omdat op de genoemde afdelingen kort geleden ontslagen zijn gevallen.

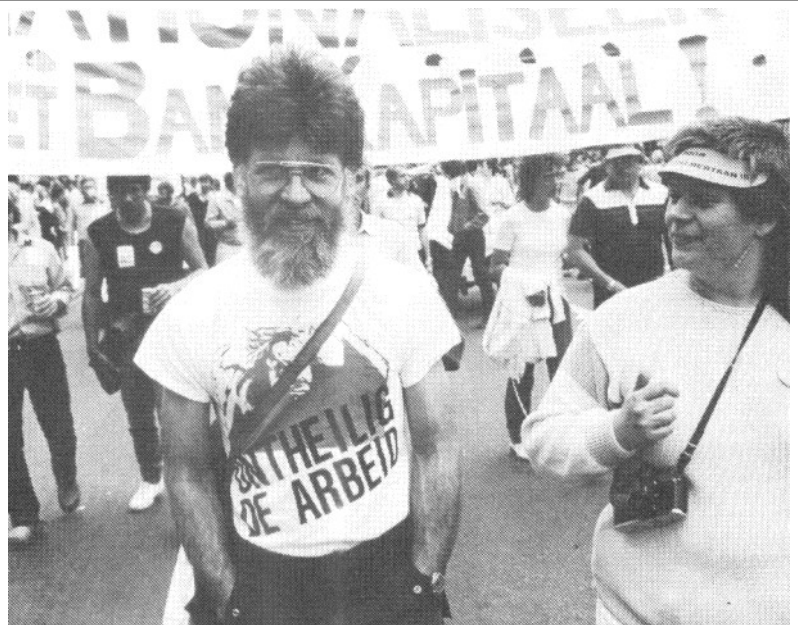

Foto: Rob Brouwer